

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport (RP 260/2022 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Katri Aho, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Tauno Junntila, jord- och skogsbruksministeriet
- expert Johanna Andersson, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- verksamhetsledare Mitja Nummenmaa, Suomen Hevosnomistajien Keskusliitto ry
- avelschef Minna Mäenpää, Finlands Hippos rf
- verksamhetsledare Jukka Koivisto, Finlands Ryttaförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Vermon Ravirata Oy
- Ypäjän Hevosopisto
- Kaustisen Seudun Raviseura r.y.
- Keski-Suomen Hevosjalostusliitto r.y.
- Suomenhevosliitto ry
- Egentliga Finlands Hästavelsförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det med anledning av de föreslagna ändringarna i lotterilagen stiftas en ny lag om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport. I den gällande lotterilagen föreskrivs det om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport så att 4 procent av Veikkaus Ab:s avkastning ska användas för att främja hästuppfödning och hästsport. Avsikten är ändå att för verksamhet som finansieras av Veikkaus Ab:s avkastning ta i bruk en ny finansieringsmodell som har beretts i parlamentariskt samarbete. Enligt den nya modellen ska verksam-

Betänkande JsUB 27/2022 rd

heterna finansieras med allmänna budgetmedel inom utgiftsramen från och med ingången av 2024. Med anledning av den nya finansieringsmodellen slopas de i lotterilagen specificerade ändamålen för Veikkaus Ab:s avkastning och fördelningen av finansieringen för olika ändamål. I fortsättningen ska Veikkaus Ab:s avkastning tas in som allmänna medel i statsbudgeten för att användas för budgetenliga ändamål.

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lotterilagen innehåller ett förslag enligt vilket bestämmelserna om ändamålen för vilka Veikkaus Ab:s avkastning ska användas, upptagande av avkastningen i statsbudgeten och redovisningen av avkastningen ändras så att de överensstämmer med den nya finansieringsmodellen. Dessutom upphävs i lotterilagen bland annat bestämmelserna om beslut om fördelningen av Veikkaus Ab:s avkastning och om statsunderstöd.

I lagen om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport föreskrivs om finansiering och stödtagare av det understöd som beviljas för ändamålet och om vilka ändamål understöd kan beviljas för. I lagen ingår dessutom bestämmelser om tillämpningen av både statsunderstödslagen och reglerna om statligt stöd på de understöd som beviljas.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lotterilagen och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2024.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att det med anledning av de föreslagna ändringarna i lotterilagen stiftas en ny lag om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport. I den gällande lotterilagen föreskrivs det om understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport så att 4 procent av Veikkaus Ab:s avkastning ska användas för att främja hästuppfödning och hästsport. Med anledning av den nya finansieringsmodellen slopas de specificerade ändamålen för Veikkaus Ab:s avkastning och fördelningen av finansieringen för olika ändamål. I fortsättningen ska avkastningen tas in som allmänna medel i statsbudgeten för att användas för budgetenliga ändamål. I syfte att förbättra kontinuiteten och förutsägbarheten beslutas det i den nya finansieringsmodellen om den totala ramen för finansieringen av statsunderstöd i samband med planeringen av de offentliga finanserna för de fyra följande åren. På årsnivå beslutas det om den slutliga anslagsnivån för finansieringen av statsunderstöd som en del av statsbudgeten. Enligt propositionen beviljas understöd för främjande av hästuppfödning och hästsport inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och är lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

De yttranden som utskottet fått lyfter fram understödets stora betydelse för hästhushållningen. I landet finns för närvarande något över 75 000 hästar, varav cirka 20 000 är finnhästar (finskt kallblod). Det uppskattas att det finns 220 000—250 000 utövare av travsport och cirka 160 000 utövare av ridning i Finland. Hästbranschens sysselsättande effekt på riksnivå är cirka 15 000 personer, och branschen är av betydelse för landsbygdens livskraft och landsbygdsutvecklingen. Hästbranschen uppger att den årligen intäktför cirka 60 miljoner euro till staten. Branschen har

Betänkande JsUB 27/2022 rd

årligen fått understöd på cirka 40 miljoner euro för priser vid travtävlingar, travbanornas verksamhet och investeringar i dem, stöd för hästuppfödning, centralorganisationen för trav- och rid-sport, hästavelsförbund, rådgivningstjänster samt läkemedelsövervakning. Det är i grund och botten fråga om att avkastning av totopspel som branschen intäktsfört till staten återförs till utvecklingen av branschen.

År 2017 gjordes en ändring där vadhållningen i anslutning till travspel överfördes till det statsägda vadhållningsbolaget Veikkaus Ab. För att trygga utvecklingen av hästsporten föreskrevs det i fråga om användningsändamålen att 4 procent av avkastningen ska användas till hästsport och främjande av hästuppfödning. Den nya finansieringsmodellen för understöd innebär att en andel på 4 procent av Veikkaus Ab:s intäkter inte längre lagstadgat anvisas för främjande av hästsport och hästuppfödning. Enligt utredning till utskottet grundar sig reformen av finansieringsmodellen på Europeiska unionens regler för statligt stöd och kommissionens beslut om statligt stöd, som sätter ett maximibelopp för den finansiering som står till förfogande för stödsystemet. I planen för de offentliga finanserna 2023—2026 har det anvisats ett årligt anslag på cirka 39 miljoner euro för främjande av hästuppfödning och hästsport. På årsnivå beslutas det om den slutliga anslagsnivån för finansieringen av statsunderstöd som en del av statsbudgeten. Utskottet instämmer i det som sägs i yttrandena om att hästuppfödning och hästsport till sin natur är verksamhet som måste kunna planeras på lång sikt. Lagförslaget bör inte skapa osäkerhet om branschens framtid, utan finansieringsnivån bör tryggas långt in i framtiden. Det är mycket viktigt att den årliga finansieringen bibehålls åtminstone på nuvarande nivå.

Enligt propositionen är avsikten att minst 95 procent av det disponibla anslaget för understöd ska anvisas för travsport och hästuppfödning. I lagen föreslås bestämmelser om understödstagarna, det vill säga centralorganisationerna inom hästbranschen och deras medlemssamfund samt kommunerna. Dessutom innehåller lagförslaget bestämmelser om ändamålet med understödet. Avsikten är att understöd fortsättningsvis ska beviljas bland annat för anordnande av hästtävlingar, främjande av hästuppfödning, utveckling av hästbranschen samt anskaffning, underhåll och hyreskostnader för markområden och materiel som behövs för hästsport. Utskottet anser att det är särskilt viktigt att främja uppfödningen av den inhemska ursprungsrassen, finnhästen eller det finska kallblodet, genom forskning och stöd för uppfödning.

Enligt utredning till utskottet har penningspelsintäkter från Veikkaus Ab varje år styrts ut som stöd till hästuppfödare via Finlands Hippos rf. År 2022 uppgick stödet till cirka 2,6 miljoner euro. Uppfödningssstödet styrs förutom till travhästar också till ridhästar och ponnyer, inklusive finnhästar. Utgångspunkten för styrningen av finansieringen har varit att såväl de olika raserna som användningsformerna bemöts så jämlikt som möjligt. Med hänvisning till inkommen utredning anser utskottet det vara viktigt att bevarandet av finnhästens olika avelsriktningar, dess livskraft som ras och dess genetiska mångfald kan tryggas på lång sikt. Genom uppfödningssstödet för ston stöds bevarandet av finnhästens mångfald. Dessutom bör det satsas på forskning som främjar bevarandet och ett mångsidigt nyttjande av finnhästen. Naturresursinstitutet har till uppgift att sörja för finnhästens genetiska resurser, vilket har stor betydelse för rasens mångfald och samtidigt för andra hästrasers och naturens mångfald. Utöver det uppfödningssstöd som avses i lagförslaget kan miljöersättning för finska kallblod beviljas med stöd av ett miljöavtal om uppfödning av lantrasdjur. I enlighet med Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitikerna för 2023—2027 kan ersättning beviljas till ett belopp av 350 euro per djur. Utskottet anser det ange-

Betänkande JsUB 27/2022 rd

läget att genom de metoder som nämns ovan främja såväl en mångsidig användning av finnhästen som uppfödningens arbetet i olika avelsriktningar. Det stöder rasens livskraft på lång sikt.

Utskottet har fått in yttranden som påtalar Finlands Hippos rf:s roll i fördelningen av finansieringen. Enligt 17 c § i den gällande lotterilagen ska centralorganisationen för travsport och hästuppfödning för jord- och skogsbruksministeriet lägga fram ett förslag till årlig plan för hur understöden ska fördelas till olika understödstagare och ändamål. Enligt flera yttranden bör Finlands Hippos rf:s sakkunskap också i fortsättningen utnyttjas vid utarbetandet av den årliga fördelningsplanen. Centralorganisationens sakkunskap behövs särskilt för att bedöma hur finansieringen stöder och främjar hästuppfödning och hästsport på bästa möjliga sätt. Enligt utredning till utskottet slopas kopplingen till Veikkaus Ab:s avkastning och totospel i samband med reformen av lotterilagen. I stället kommer finansieringen av de understöd som avses i lagförslaget att ingå i den allmänna finansieringen i statsbudgeten. Därmed kan understöden jämföras med alla andra understöd som beviljas med stöd av statsunderstödslagen. I fråga om dessa andra stöd har inte någon sakkunskapsorganisation getts motsvarande roll som Hippos.

Med hänvisning till inkommen utredning om centralorganisationens roll konstaterar utskottet att Finlands Hippos rf för stambok över bland annat finnhästar, finska varmblodiga ridhästar och varmblodiga travhästar och har ett avelsprogram för dessa raser. Utskottet anser att ministeriet när det bereder fördelningen av understödsmedlen bör sträva efter att utnyttja bland annat centralorganisationens sakkunskap för att säkerställa att understöden på bästa möjliga sätt inriktas på att främja hästsport och hästuppfödning inklusive bevarande av lantrasens livskraft och mångfald.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 260/2022 rd utan ändringar.

Betänkande JsUB 27/2022 rd

Helsingfors 2.2.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Mikko Lundén saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Jenna Simula saf.

Sekreterare var

utskottsråd Susanna Paakkola.